

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۱

نکته: هرگاه مجموع دو عدد مقدار ثابتی باشد، حاصل ضربشان هنگامی Max می شود که دو عدد با هم برابر باشند.

$$\text{عرض} = \text{طول} \xrightarrow{S=\text{Max}} 50 \Rightarrow \text{طول} + \text{عرض} = 100 = \text{محیط مستطیل}$$

$$\Rightarrow 2x = \frac{a}{2} \Rightarrow a = 4x \Rightarrow 2x + \frac{4x}{2} = 4x = 50 \Rightarrow x = \frac{50}{4} = 12.5$$

روش دوم: تشکیل معادله درجه دوم و استفاده از $xs = -\frac{b}{2a}$ برای پیدا کردن مقدار Max.

۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای به دست آوردن ضابطه‌ی تابع، اگر عدد حقیقی موردنظر را x در نظر بگیریم، ریشه‌ی سوم آن معادل $\sqrt[3]{x}$ است، پس ضابطه‌ی تابع به فرم $f(x) = 2\sqrt[3]{x} - 4$ می شود و دامنه، مجموعه‌ی اعداد حقیقی است، زیرا به ازای هر عدد حقیقی بیان شده است.

$$\begin{cases} f: R \rightarrow R \\ f(x) = 2\sqrt[3]{x} - 4 \end{cases}$$

۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معیار بررسی خط فقر را میانه در نظر می گیریم:

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{2} \Rightarrow 4 = \frac{Q_2}{2} \Rightarrow Q_2 = 8 = \text{میانه} \Rightarrow a + 2 = 8 \Rightarrow a = 6$$

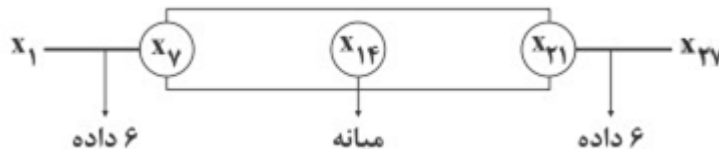
$$\begin{cases} Q_1 = 6/5 = \text{چارک اول} \\ Q_3 = 11 = \text{چارک سوم} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{دامنه‌ی میان چارکی} = Q_3 - Q_1 = 11 - 6/5 = 4/5$$

$$\text{دامنه‌ی تغییرات} = x_{\max} - x_{\min} = 3a - 5 \stackrel{a=6}{=} 3(6) - 5 = 18 - 5 = 13$$

۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از آنجا که ۲۷ داده داریم پس بر روی هر کدام از سبیل‌ها (دنباله‌ها) ۶ داده قرار دارند و در نتیجه $15 = (6 + 6) - 27$ داده داخل و روی جعبه قرار می گیرد:

$$\text{مجموع داده‌های سبیل سمت چپ} = 6 \times 10 = 60$$

$$\text{مجموع داده‌های سبیل سمت راست} = 6 \times 30 = 180$$

$$\text{مجموع داده‌های داخل و روی جعبه} = 15 \times 18/2 = 273$$

$$\text{میانگین کل} = \bar{x} = \frac{60 + 180 + 273}{27} = \frac{513}{27} = 19$$

۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. میانگین نسبت به میانه برای تصمیم‌گیری قابل استنادتر است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برای آن که نقطه‌ای بر روی یک خط قرار داشته باشد، باید x و y آن نقطه در معادله‌ی خط صدق کنند، بنابراین x نقاط داده‌شده در گزینه‌ها را، در معادله‌ی خط قرار می‌دهیم و در هر کدام که y همان نقطه حاصل شد، آن نقطه بر روی خط قرار دارد. بررسی گزینه‌ها:

$$\begin{aligned} ۱) \quad x + ۲y = ۵ \xrightarrow{x=۱} ۱ + ۲y = ۵ &\Rightarrow ۲y = ۴ \Rightarrow y = ۲ \quad \times \\ ۲) \quad x + ۲y = ۵ \xrightarrow{x=۲} ۲ + ۲y = ۵ &\Rightarrow ۲y = ۳ \Rightarrow y = \frac{۳}{۲} \quad \times \\ ۳) \quad x + ۲y = ۵ \xrightarrow{x=۰} ۰ + ۲y = ۵ &\Rightarrow ۲y = ۵ \Rightarrow y = \frac{۵}{۲} \quad \times \\ ۴) \quad x + ۲y = ۵ \xrightarrow{x=۳} ۳ + ۲y = ۵ &\Rightarrow ۲y = ۲ \Rightarrow y = ۱ \quad \checkmark \end{aligned}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گام «۱»: از طرفین k واحد کم کرده است.

گام «۲»: طرفین نامساوی گام ۲ را به k تقسیم کرده است.

گام «۳»: تک به تک جملات طرفین نامساوی را جداگانه به k تقسیم کرده است.

گام «۴»: عدد ۱ را از طرفین حذف کرده است.

k می‌تواند مثبت یا منفی یا صفر باشد. پس نمی‌توانیم دو طرف نامعادله $m - k < n - k$ را بر k تقسیم کنیم. بنابراین در گام دوم دانش‌آموز دچار اولین خطا شده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزاره $p \Rightarrow q$ فقط در حالتی نادرست است که p درست و q نادرست باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دلخواه $P \equiv T, q \equiv F, r$

بررسی گزینه‌ها:

$$(۲) \quad (T \Rightarrow r) \Rightarrow F \equiv \sim r \quad (\text{بستگی به } r \text{ دارد})$$

$$(۴) \quad (r \Rightarrow T) \Rightarrow F \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

$$(۱) \quad (F \Rightarrow r) \Rightarrow T \equiv T \Rightarrow T \equiv T$$

$$(۳) \quad (r \Rightarrow T) \Rightarrow F \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. $\text{sign}(۲x + ۶) = ۱ \Rightarrow ۲x + ۶ > ۰ \Rightarrow ۲x > -۶ \Rightarrow x > -۳$

$$\text{sign}(۲x - ۷) = -۱ \Rightarrow ۲x - ۷ < ۰ \Rightarrow ۲x < ۷ \Rightarrow x < \frac{۷}{۲}$$

بنابراین x می‌تواند مقادیر $-۲, -۱, ۰, ۱, ۲, ۳$ را داشته باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

روش اول: جدول ارزشی گزاره موردنظر را رسم می‌کنیم و متوجه می‌شویم با گزاره‌ی q هم‌ارزش است.

p	q	$p \Rightarrow q$	$q \vee p$	$(p \Rightarrow q) \wedge (q \vee p)$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن
ن	د	د	د	د
ن	ن	د	ن	ن

روش دوم: استفاده از قوانین و روابط هم‌ارزی گزاره‌ها:

$$(p \Rightarrow q) \wedge (q \vee p) \equiv (\sim p \vee q) \wedge (q \vee p) \equiv q \vee (\sim p \wedge p) \equiv q \vee F \equiv q$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شاخص‌های کالا به واحد اندازه‌گیری بستگی ندارد.

$$a_{12}^2 - a_8^2 = 240 \xrightarrow{\text{اتحاد مزدوج}} (a_{12} - a_8)(a_{12} + a_8) = 240$$

با استفاده از رابطه‌ی $a_m - a_n = (m - n)d$ و جمله‌ی عمومی $a_n = a_1 + (n - 1)d$ داریم:

$$\begin{cases} a_{12} - a_8 = (12 - 8)d \Rightarrow a_{12} - a_8 = 4d \\ a_{12} + a_8 = (a_1 + 11d) + (a_1 + 7d) = 2a_1 + 18d \end{cases}$$

$$\xrightarrow{(a_{12}-a_8)(a_{12}+a_8)=240} 4d \times (2a_1 + 18d) = 240 \Rightarrow 8a_1d + 72d^2 = 240$$

$$\Rightarrow 8d(a_1 + 9d) = 240 \Rightarrow d(a_1 + 9d) = 30$$

از طرفی $a_{10} = 6$ پس: $a_1 + 9d = 6$ و داریم:

$$d(a_1 + 9d) = 30 \Rightarrow d \times 6 = 30 \Rightarrow d = 5$$

$$\xrightarrow{a_1 + 9d = 6} a_1 + 9 \times 5 = 6 \Rightarrow a_1 = 6 - 45 = -39$$

واسطه‌ی حسابی بین جملات چهاردهم و شانزدهم، جمله‌ی وسط آن‌ها یعنی جمله‌ی پانزدهم است. بنابراین:

$$a_{15} = a_1 + 14d = -39 + 14 \times 5 = -39 + 70 = 31$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از روی نمودار مشخص است که: $\sigma = b - a$ و $\bar{x} = a$ ۱۴

$$\sigma^2 = 4 \Rightarrow \sigma = 2 \Rightarrow b - a = 2 \quad (*)$$

از طرفی:

$$\bar{x} = \frac{11 + a + 12 + 13 + b + 15 + 17}{7} = \frac{68 + a + b}{7} = a \Rightarrow 68 + a + b = 7a \Rightarrow 6a - b = 68 \quad (**)$$

با حل دستگاه دو معادله دو مجهول $\begin{cases} b - a = 2 \\ 6a - b = 68 \end{cases}$ مقادیر $a = 14$ و $b = 16$ به دست خواهد آمد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۵

$$a_7 + a_5 + a_{13} = 75, a_n = a_1 + (n - 1)d$$

$$\Rightarrow (a_1 + 6d) + (a_1 + 4d) + (a_1 + 12d) = 75$$

$$\Rightarrow 3a_1 + 18d = 75 \xrightarrow{\div 3} a_1 + 6d = 25 \xrightarrow{\times 2} 2a_1 + 12d = 50$$

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n - 1)d] \Rightarrow S_{13} = \frac{13}{2} [2a_1 + 12d] = \frac{13}{2} \times 50 = 13 \times 25 = 325$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۶

از آن‌جا که $2y - 1, 2y + 1, 4y - 1$ سه جمله‌ی متوالی یک دنباله‌ی هندسی هستند، داریم:

$$(2y + 1)^2 = (2y - 1)(4y - 1) \Rightarrow 4y^2 + 4y + 1 = 8y^2 - 6y + 1$$

$$4y^2 - 10y + 1 = 0 \Rightarrow 2y(2y - 5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} y = 0 \\ 2y - 5 = 0 \Rightarrow y = \frac{5}{2} \end{cases}$$

اگر $y = 0$ باشد، این سه جمله به صورت $-1, 1, -1$ خواهند شد که دنباله‌ی هندسی افزایشی نیست. پس $y = 0$ غیرقابل قبول است. با تقسیم دو جمله‌ی متوالی این دنباله‌ی هندسی، نسبت مشترک (r) را به دست می‌آوریم:

$$r = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

$$\left. \begin{aligned} r = \frac{2y-1}{2x-1} &\Rightarrow \frac{3}{2} = \frac{6}{2x-1} \Rightarrow x = \frac{5}{2} \\ r = \frac{2z-1}{2y-1} &\Rightarrow \frac{3}{2} = \frac{2}{2} \Rightarrow \frac{3}{2} = \frac{2z-1}{1} \Rightarrow z = 9 \end{aligned} \right\} \Rightarrow xz = 6$$

گزینه ۱: پاسخ صحیح است. با توجه به شکل $f(-2) = \frac{9}{4}$ است، بنابراین:

$$a^{-2} = \frac{9}{4} \Rightarrow \left(\frac{1}{a}\right)^2 = \left(\frac{3}{2}\right)^2 \Rightarrow \frac{1}{a} = \frac{3}{2} \Rightarrow a = \frac{2}{3}$$

$$f(x) = \left(\frac{2}{3}\right)^x \Rightarrow f(3) = \left(\frac{2}{3}\right)^3 \Rightarrow \left(\frac{2}{3}\right)^3 = \left(\frac{3}{2}\right)^{2x-2} = \left(\frac{3}{2}\right)^{-2}$$

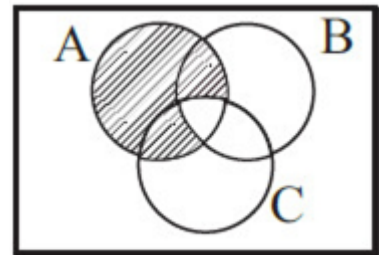
$$\Rightarrow 2x - 2 = -2 \Rightarrow 2x = 0 \Rightarrow x = 0/5$$

گزینه ۴: پاسخ صحیح است. با بررسی گزینه‌ها داریم:

گزینه ۱: از A ، اجتماع B و C حذف کرده‌ایم که درست است.

گزینه ۲ و ۳: نیز قسمت هاشورخورده را نشان می‌دهند.

گزینه ۴: اگر از مجموعه A ، اشتراک B و C را جدا کنیم مجموعه، به صورت مقابل است که با شکل سؤال متفاوت است!

گزینه ۲: پاسخ صحیح است.

$$a_2 = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{a_5}{a_2} = \frac{\cancel{a}r^5}{\cancel{a}r^1} = r^4 \Rightarrow r^4 = \frac{\frac{1}{2}}{\frac{1}{4}} \Rightarrow r^4 = 2 \Rightarrow r = \sqrt[4]{2}$$

$$\frac{1}{4}, \frac{1}{2}, 1, 2, 4, 8, 16, 32$$

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r}$$

$$S_8 = \frac{1}{4} \left(\frac{1-2^8}{1-2} \right) = \frac{1-256}{-4} = \frac{-255}{-4} = 63.75$$

گزینه ۲: پاسخ صحیح است. جایگشت دایره‌ای

$$\text{صف} \Rightarrow \text{---} \Rightarrow 5! \times 2! = 240$$

$$\frac{5!}{5} \times 2! = 24$$

$$\frac{4!}{4} \times 2! = 12$$

۲۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موارد نادرست:

پس از انجمن ادبی نشاط، انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد.
شاعران سبک بازگشت نوآوری قابل توجهی در شعر فارسی ایجاد نکردند.
سبک بازگشت حد واسط سبک هندی و بیداری است.

۲۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۲۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وزن بیت عبارت است از فاعلاتن مفاعیلن فَعْلَن (— UU/ — U— U / — — U —)

در هجای ماقبل پایانی مصراع دوم ابدال رخ داده است. هجای پایانی مصراع اول باید بلند خوانده شود. «تی» در «مستی» باید کوله خوانده شود. در هجای ششم (آ ه دا نس ت می) همزه حذف شده است.

۲۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایهام: مهر (خورشید و محبت) / استعاره مکنیه: ماه روی تو را دید / تشبیه: نسیم صبا به دم عیسی /

جناس ناقص: روی و بوی

۲۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اسلوب معادله: با گذاشتن «همانطور که» و بین دو مصراع وجود استقلالی که در دو مصراع وجود دارد

می‌توان به وجود این آرایه پی برد. (چشم‌های من خیره به دندان‌های تو است همان‌طور که لؤلؤ از دریای عمان جداشدنی نیست).
کنایه: از چشم جدا نشدن کنایه از توجه کردن

لف و نشر: لf ۱: رشته دندان / نشر ۱: لؤلؤ شهور / لf ۲: چشم / نشر ۲: بحر عمان

وجود تشبیه «ملفوف» که از ترکیب آرایه‌های تشبیه و لf و نشر ایجاد می‌شود (یک طرف مشبه‌ها و طرف دیگر مشبه‌ها).

۲۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت دوم تشخیص دیده نمی‌شود و همین گزینه پاسخ صحیح است.

۲۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. موارد اصلاحی:

جعفرخان از فرنگ برگشته ← یکی بود یکی نبود

حسن مقدم ← محمدعلی جمالزاده

محمدعلی جمالزاده ← صادق هدایت

سبک تلفیقی ← نسل اول

۲۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: در رکن دوم مصراع دوم به جای «فعلاتن»، «مفعولن» آمده است و در پایان هر دو مصراع «فع‌لن» به جای «فع‌لن» آمده است.

گزینه‌ی «۲»: رکن پایانی هر دو مصراع یکی «فع‌لن و دیگری فع‌لن» است.

گزینه‌ی «۴»: رکن اول مصراع اول مفعولن است و رکن اول مصراع دوم مفتعلن است.

۲۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن این بیت «فعلاتن مفاعیلن فع‌لن» است. در رکن پایانی مصراع نخست (هجای نهم) اختیار شاعری

«ابدال» رخ داده است. هجای پایانی هر دو مصراع به دلیل کشیده بودن دارای اختیار شاعری هستند (بلند بودن هجای پایان مصراع). در هجای هفتم مصراع نخست، اختیار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» رخ داده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت «ب» مشک چون بوی خود را از پشت پرده بیرون می‌فرستد و با این کار سخن‌چینی می‌کند، سیاه‌روی و شرم‌منده است؛ شاعر برای سیاه بودن مشک، دلیلی ادبی و غیر واقعی آورده است.

بیت «هـ»: ایهام تناسب دارد
 خود، ذات ← چشم ← با حور بهشتی تناسب دارد.

بیت «ج» غم نگار مایه‌ی سرور است. تناقض دارد.

بیت «الف» بتان استعاره‌ی مصرحه از یاران

بیت «د» بین کلمات: «بر، سر» «او، بو» «که، به» جناس ناقص اختلافی وجود دارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در جاهای خالی باید پایه‌های آوایی با نشانه‌های هجایی « U —» قرار گیرند که وزن بیت تکمیل شود. شکل کامل بیت: الفبای درد از لیم می‌تراود/ نه شبنم که خون از شبنم می‌تراود

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی اشتباهات:

- اولین نشانه‌های تغییر سبک از زمان سیلچوقیان آغاز شد.

- وضعیت زبان این دوره مانند سایر دانش‌ها به نوعی دچار سستی شده بود.

- از دربارهای ادب‌دوست خبری نبود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. زبان فارسی تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس زبان رسمی هندوستان بود، نه تا پس از استعمار انگلیس. بقیه‌ی موارد کاملاً درست هستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بیت «ب»: «نقطه‌ی خال» و «لوح بصر»: اضافه‌ی تشبیهی

بیت «الف»: «غماز صبا»: استعاره‌ی مکنیه (صبای سخن‌چین)

بیت «ب»: «فردا»: مجاز از قیامت

بیت «ج»: «سپر انداختن»: کنایه از تسلیم شدن

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه: ___ / استعاره با ذکر مشبّه‌به: ماه استعاره از معشوق
 بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: نگارخانه‌ی چین به اشک // استعاره با ذکر مشبّه‌به: نگار استعاره از معشوق

(۲) تشبیه: معشوق (غزال) به ترانه‌ی غزل شهریار / استعاره با ذکر مشبّه‌به: غزال استعاره از معشوق

(۳) تشبیه: تو به غنچه، من به عندلیب / استعاره با ذکر مشبّه‌به: گلبن استعاره از معشوق

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شاعر در بیت گزینه‌ی «۲» به این موضوع اشاره دارد که نباید نزد ظالم اظهار ناتوانی کرد، زیرا موجب افزایش ستم از طرف ظالم می‌شود. در مصراع دوم هم مثال کباب و آتش برای روشن‌شدن بیشتر همین موضوع آورده شده است. ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» هریک به نوعی اشاره به نابودی ستم و ظالم دارند.
 تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: شاعر می‌گوید جهان بر پایه‌ی عدل است و ظلم پایدار نیست.

گزینه‌ی «۳»: اشاره به نابودی ظالم به واسطه‌ی عمل خود دارد.

گزینه‌ی «۴»: نابودی و عدم بقای ظلم

۳۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن این گزینه «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است در حالی که سایر ابیات بر وزن «مستفعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» سروده شده‌اند.

چه	ر	ب	رَف	رو	خ	ت	ای
-	U	U	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن			

جا	ن	ک	سان	سو	خ	ت	ای
-	U	U	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن			

۳۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. واژه «صنم» به جای معشوق به کار رفته است: استعاره مصرّحه (حذف مشبّه) شرم کردن خورشید و قمر / چهره خورشید و قمر: استعاره مکنیه (حذف مشبّه‌به) تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: خون در دل خورشید کردن: استعاره مکنیه / استعاره مصرّحه نداریم. (ماه در مصراع اول مشبّه‌به است: همین، ماهی است.)
گزینه ۳: غنچه به جای لب: استعاره مصرّحه / استعاره مکنیه نداریم.
گزینه ۴: تن لاله و دل نافه: استعاره مکنیه / استعاره مصرّحه نداریم.

۳۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) --- U / --- U / --- U / --- U
ب و ت) - UU / - UU / - UU / - UU
پ) -- U / -- U / -- U / -- U

۴۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گر	چ	د	رین	شو	ز	ش	رم	غر	ق	ی	بح	ر	ش	ک	رم
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-	-
گر	چ	ا	سپ	ر	س	ف	رم	تا	ز	ب	بو	ی	و	ط	نم
-	U	U	-	U	U	-	-	-	U	U	-	U	U	-	-
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن			

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۳: «۳»: مفتعلن فاعلن / مفتعلن فاعلن

گزینه ۲: «۲»: مفتعلن مفاعلن / مفتعلن مفاعلن

گزینه ۴: «۴»: مفاعلن فعلاتن / مفاعلن فعلاتن

۴۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

وزن غم‌انگیز است و هجاهای کشیده در واژه‌های «تمام، ناچار، گفتنی‌ست» وجود دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: وزن غم‌انگیز است، هجاهای کشیده در واژه‌های «برخاستیم، هست» وجود دارد.

گزینه‌ی «۲»: وزن شعر ملایم و شاد است.

گزینه‌ی «۴»: وزن کاملاً شاد است.

۴۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

منظور شاعر از «معشوق» در بیت گزینه‌ی «۲» همان خدایی است که «قوم به حج رفته‌ی» مخاطب شاعر، در جست‌وجوی او به

سفر حج رفته‌اند، پس در این بیت، معشوق آسمانی مدنظر است که مطابق با سبک خراسانی نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: توصیف حسی زیبایی‌های معشوق که شاعر در پی دستیابی به اوست، بیانگر عشق زمینی و سبک خراسانی است.

گزینه‌ی «۳»: در این بیت نیز، زیبایی و بلندقامتی معشوق با «صنم» و «سرو» مقایسه شده است که نمودار عشق زمینی است.

گزینه‌ی «۴»: در بیت این گزینه هم صحبت از «غمزه‌ی» معشوق است و دیوانه شدن عاشق و هیچ عنصری که به عشق آسمانی

اشاره کند، به چشم نمی‌خورد.

۴۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابیات دارای ردیف هستند: «کنند»/ لغات عربی: «غریب، اضطراب، موّرد»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: وجود کنایه: «دل و مغز، خون و آب کنند»/ کاربرد تاریخی

دستور: «همی گلاب کنند»

گزینه‌ی «۲»: وجود واژه‌ی کهن: «سُهر»/ «چشم من مانند گل موّرد گشته»، اضافه‌ی تشبیه‌ی: «آتش دلم»

گزینه‌ی «۴»: وجود استعاره: «ستارگان اضطراب کنند»/ کاربرد «را» به معنای «برای»: «از صبر و خواب برای من چه بهره‌ای بود»

۴۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شاعر در بیت گزینه‌ی «۳»، با لحنی سرشار از اعتماد به نفس می‌گوید که از مأموران سر کوی یار

نمی‌هراسد و آنان را سگ کوچی می‌پندارد. ولی در سایر گزینه‌ها لحنِ ملتمسانه و خودکوچک‌پندارانه همراه با تواضع بیش از اندازه

به چشم می‌خورد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: شاعر خطاب به ممدوح خود، از به‌همراه نداشتن سگ در هنگام شکار گلایه می‌کند! کیست که نداند خود را سگی

می‌پندارد که شاه را بابت این که او را با خود به شکار نبرده مورد سؤال قرار می‌دهد؟

گزینه‌ی «۲»: شاعر با تشبیه خود به سگ، خود را سزاوار سلامتی نمی‌داند.

گزینه‌ی «۴»: شاعر خود را سگ می‌پندارد و از شاه انتظار به یاد آوردن سگ را ندارد!

۴۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن و آهنگ شعر تند و کوتاه و طرب‌انگیز و شاد است و با محتوای غم‌انگیز آن هماهنگ نیست. تشریح

گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: وزن ضربی و حماسی متناسب برای منظومه‌های رزمی

گزینه‌ی «۳»: وزن سنگین متناسب با پند و اندرز

گزینه‌ی «۴»: وزن تند و شاد متناسب برای داستان‌های بزمی

(ج) سعد - سعید: اشتقاق: جناس ناهمسان نیز دارند.

(د) دام - دام: جناس همسان

(حیوان اهلی (تله، کمین)

(الف) زهره - زهره: جناس ناهمسان (ناقص حرکتی)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چهار غلط تاریخی در متن دیده می‌شود:

۱- نثر ساده در این دوره به کمال رسید.

۲- نویسندگان به زبان فارسی توجه داشتند.

۳- نامه‌ها و فرمان‌ها به زبان فارسی نگاشته می‌شد.

۴- مجموعه‌های مشهوری از متون نثر فارسی پدید آمد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابیات ب، ج تشبیه ندارند. پس گزینه‌های ۱ و ۲ حذف می‌شوند.

هر سه بیت تشخیص و جناس دارند.

تشخیص‌ها: (الف: زهر زهره ندارد) (ب: گریه خورشید) (ج: ای بخارا شاد باش)

جناس‌ها: (الف: زهر و زهره) (ب: گریان - بریان) (ج: دیر - میز / زی: جناس تام: ۱- زندگی کن ۲- به سوی)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(ج) جناس ناقص (شمعی - جمعی)، (روز - روی)

(ه) کنایه — خوشه‌چین: کنایه از گدا و محتاج بودن

(د) تشبیه (تو مثل درخت گلی = تشبیه فشرده اسنادی است) و جمله بعدی (اعتدال قیمت تو ارزش و قیمت درخت سرو را ببرد = تشبیه تفضیل و برتر یا تشبیه مرجح است).

(الف) تلمیح به داستان حضرت یوسف و زلیخا و بریدن دست به جای بریدن میوه ترنج

(ب) استعاره — عروسان چمن = استعاره از گل‌ها (واژه‌ای که در معنای حقیقی خود نیست (مجازی) و بین معنا و واژه رابطه

تشبیه برقرار می‌شود = استعاره مصرحه است).

توجه: چمن هم در معنای حقیقی خود نیست (باغ و بوستان) ولی چون رابطه تشبیه نمی‌شود (مجاز است).

نکته مهم: در این گونه تست‌ها همیشه با یک آرایه آسان که در گزینه‌ها تکرار شده باشد شروع کنید مثال جناس (ردیف ۱) در گزینه‌های (۲ و ۳ حرف ج تکرار شده است)، آرایه تشبیه ردیف ۳ در گزینه‌های (۱ و ۳ حرف د تکرار شده است). یعنی با ۲ آرایه آسان به جواب می‌رسیم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موارد «ج و د» نادرست هستند.

(ب) «همی‌خواهی» کاربرد تاریخی دستور است.

(د) «بر» اسم (به معنی میوه است) است و حرف نیست.

(ه) «عشق، محتمل، حیل، حجت، عزوجل» عربی هستند.

(و) «به بودن چرا امید داری؟» یعنی نباید امید داشته باشی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- ناراحتی یک فرد که باعث درد معده‌ی او می‌شود: نفسانی بر طبیعی

- جهان متجدد مانع از شکوفایی فطرت معنوی انسان می‌شود: اجتماعی بر نفسانی

- سرما باعث مهاجرت گروهی از چادرنشینان می‌شود: طبیعی بر اجتماعی

۵۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هویتی مانند زمان و مکان تولد (در شهر نیشابور متولد شده است) یا دختر و پسر بودن نقشی نداریم. برخی از ویژگی‌های هویتی تغییر می‌کنند مثل جایگاه فرد در جهان اجتماعی (مدیرعامل). فرد بدون ارتباط با دیگران یا عضویت در گروه‌های اجتماعی مختلف نمی‌تواند برخی ویژگی‌ها را داشته باشد، مثلاً ما تنها با عضویت در جامعه‌ی ایران ایرانی محسوب می‌شویم، در حالی که زرنگی یا تنبلی، صبوری یا زودرنجی و ... ویژگی‌های فردی ما هستند.

۵۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر ذره که هست، اگر غباری است در پرده‌ی مملکت به کاری است. تمامی مخلوقات در جهان، کاری انجام می‌دهند. از لقمان حکیم پرسیدند: حکمت از که آموختی؟ گفت: از نابینایان که تا جای نبینند پای نهند! این عبارت به پیامدهای کنش اشاره دارد. آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز / بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز شعر اشاره به پیامدهای کنش دارد.

۵۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پیامدهای غیرارادی کنش، به اراده‌ی افراد انسانی بستگی ندارند. این دسته از پیامدها، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند بلکه نتیجه‌ی طبیعی کنش‌اند. پیامدهای ارادی به اراده‌ی افراد انسانی بستگی دارند و خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد.

۵۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هنجار اجتماعی، شیوه‌ی انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. «ادب و نظم» و «پوشش شرعی داشتن» به ترتیب به ارزش‌های اجتماعی و هنجار اجتماعی اشاره دارند.

۵۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الف) چالش فقر و غنا چالشی همیشگی است ولی بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است. ب) آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را در بر می‌گیرد. یادآوری نکته مهم: بحران‌های اقتصادی در ابتدا به کشورهای غربی محدود می‌شدند و از عوامل داخلی آن‌ها اثر می‌پذیرفتند، ولی با شکل‌گیری اقتصاد جهانی و کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی، این بحران‌ها که منطقه‌ای بودند، به سرعت آثار و پیامدهای خود را در سطح جهان آشکار ساختند.

۵۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

روشنگری		
دوره زمانی	ویژگی	پیامد
قرون هفدهم و هجدهم	عقل‌گرایی، نفی وحی	دئیسم
قرون نوزدهم و بیستم	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	دانش ابزاری (سکولار)
پایان قرن بیستم	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	بحران معرفتی

۵۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. الف) در مقابل جهان انسانی، جهان تکوینی قرار دارد که مستقل از خواست و اراده‌ی انسان است. ج) بخش اجتماعی جهان انسانی هویت فرهنگی دارد. فرهنگ محصول آگاهی و عمل مشترک آدمیان است و شیوه‌ی زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد.

— ابعاد ذهنی، اخلاقی، روانی انسان‌ها — جهان ذهنی (بخش فردی جهان انسانی)

— در دیدگاه قرآن کریم، باورها و اعمالی هستند که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند — اغلال و سلاسل

— جهانی که پیش از انسان هم بوده و وجود آن، مستقل از خواست و اراده‌ی انسان است. — جهان تکوینی

— عقاید اساسی یا تصاویر بنیادین هر فرهنگ از انسان و جهان — روح یا شالوده‌ی فرهنگ

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح موارد نادرست:

— جنگ یک پدیده‌ی اجتماعی است.

— آگوست کنت معتقد بود که جنگ در جامعه جدید غربی امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

— جنگ جهانی دوم برخلاف جنگ جهانی اول به درون شهرها کشیده شد و غیرنظامیان، زنان و کودکان را بیش از پیش درگیر جنگ ساخت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف — علم مراتب و انواعی دارد و یادگیری همه‌ی علوم، ارزش یکسانی ندارد. آموختن برخی علوم مانند سحر، در اسلام منع شده و در مقابل یادگیری برخی علوم، لازم و ضروری دانسته شده است.

ب — قرآن کریم، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف را «سنت‌های الهی» می‌نامد و آدمیان را برای شناخت این سنت‌ها تشویق می‌کند.

ج — با تفکر جزئی‌نگر نمی‌توان درباره‌ی جهان، انسان و معناداری جهان اندیشید. فلسفه تلاشی است برای بسط دیدگاهی جامع نسبت به این مسائل.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در نیمه‌ی اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

برای پی بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم و برای فهمیدن دلالت‌های کنش، باید به زمینه‌ی فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

از منظر ماکس وبر، انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد. او معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. اما از آنجا که وبر هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند، باید با روش تجربی اثبات شود و گرنه ارزش علمی ندارد. از این رو تفهم را روش مستقلى برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن‌را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. به همین دلیل، وبر جامعه‌شناسی خود را تفهمی — تبیینی معرفی می‌کرد. از نظر او جامعه‌شناس، فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند درباره‌ی آرمان‌ها و ارزش‌ها که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داور علمی کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بسیاری از فرهنگ‌ها و جوامع، تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی را بهانه‌ای برای نابرابری‌های اجتماعی قرار داده‌اند. مثلاً به دلیل تفاوت میان دو جنس یا نژادهای مختلف، میان آن‌ها نابرابری‌های اجتماعی ایجاد کرده‌اند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۶۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های نادرست:

- گزینه ۱: مربوط به سبک تکانشی است نه اجتنابی.
- گزینه ۳: در سبک وابسته فرد به خودش اطمینان ندارد.
- گزینه ۴: اشاره به سوگیری تأیید دارد نه سبک منطقی.

۶۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:

- مورد دوم: بیشترین مقدار فراموشی در ساعات نخست پس از یادگیری صورت می‌گیرد.
- مورد چهارم: بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ناشی از کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است.
- مورد پنجم: برای بازیابی اطلاعات از حافظه، نشانه‌های درونی کارآمدتر از نشانه‌های بیرونی است.

۶۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۱: شباهت‌های افراد در سن شروع توانایی‌ها مربوط به عوامل وراثتی است و تفاوت‌های افراد در نحوه بروز توانایی‌ها بیشتر مربوط به عوامل محیطی است.
- گزینه ۲: عوامل وراثتی، ایجادکننده صفاتی است که از قبل در فرد نهفته است.
- گزینه ۴: عوامل محیطی، در بیرون از فرد وجود دارد و بر نحوه بروز تغییرات در جنبه‌ها و در مراحل مختلف رشد تأثیرگذار است.

۶۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌ها:

- الف) در هفت سال سوم باید فرد را چون عضو بزرگ خانواده دانست و او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد، هفت سال سوم با دوره‌ی نوجوانی مطابقت دارد.
- ب) در هفت سال اول باید سعی کرد که کودک از حس تقلیدش بهره بگیرد، هفت سال اول با دوره‌ی کودکی اول و دوره‌ی قبل از دبستان مطابقت دارد.
- ج) در هفت سال دوم باید در تأیید کودک تلاش کرد، هفت سال دوم با دوره‌ی دبستان (کودکی دوم) مطابقت دارد.

۷۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:

- آرمان‌گرایی و عیب‌جویی نوجوانان باعث می‌شود تا جهان را سیاه و سفید ببینند و باید به آن‌ها کمک کرد تا دریابند جوامع و افراد، آمیزه‌ای از محاسن و معایب هستند.

۷۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:

- روان‌شناسی سلامت، از یافته‌های روان‌شناسی برای درمان بیماری‌های جسمی بهره می‌برد.
- واکنش‌های رفتاری و شناختی در فشار روانی مثبت ارتقا می‌یابد.

۷۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: درست - درست
- گزینه ۲: درست - درست
- گزینه ۳: نادرست، «یکی از تغییرات در رشد اجتماعی دوره نوجوانی، دستیابی به هویت است.» - درست
- گزینه ۴: نادرست - «در صورت هدایت نشدن و به کارگیری غلط آن‌ها، به هیجان‌های مخرب و پرخطر تبدیل می‌شوند» - نادرست «هویت، طرز فکر، عقاید و نحوه‌ی ارتباط فرد با دیگران را شامل می‌شود.»

۷۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در درماندگی آموخته شده، فرد با حالتی مواجه است که رفتارها و اقدامات خود را بی‌ربط با اتفاق‌های

- زندگی خود می‌داند. برای مثال گمان می‌کند چه تلاش بکند چه تلاش نکند، نتیجه‌اش در آزمون‌های مدرسه تفاوتی نمی‌کند. در این حالت فرد علت موقعیت پیش رویش را عوامل بیرونی و غیرقابل کنترل می‌داند و گمان می‌کند برای تغییر این شرایط کارایی لازم را ندارد و برای خود، کنترلی بر روی این موقعیت قائل نیست.

۷۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این مثال این باور وجود دارد که شرط سرافرازی یک ملت، دانایی است. نظام باورهای همه افراد به وسیله ارکانی چون خانواده، مدرسه، اجتماع و در نهایت به وسیله خود فرد ساخته می شود.

۷۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بسیاری از مردم از واژه مسئله تصویر مثبتی ندارند. علت: زیرا راه حل آن مسئله را نمی دانند. نتیجه: یکی از دلایل اینکه برخی افراد راه حل برخی مسائل را نمی دانند این است هدف را به صراحت تعریف نکرده اند.

۷۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

عوامل مانع تمرکز یا ایجاد خوگیری } آشنایی نسبی با محرک
یکنواختی و ثبات نسبی
عوامل مانع خوگیری یا ایجاد تمرکز } تغییرات درونی محرک ها
درگیری و انگیزتگی ذهنی

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) مانع خوگیری - مانع خوگیری (۲) ایجاد خوگیری - ایجاد خوگیری (۳) مانع خوگیری - ایجاد خوگیری

۷۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گذشت زمان و تغییر در مبانی و پیش فرض های علم و سایر دلایل، باعث تغییر در توصیف و تبیین های موجود در یک علم می شود. این امر (تغییر در توصیف و تبیین) گاهی باعث می شود که در برخی مسائل علمی و یا حتی تعریف یک علم، نتوان به یک نظریه ی واحد یا دیدگاهی منسجم رسید.

۷۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از تغییرات شناختی دوره نوجوانی، فرضیه سازی در نوجوانان است. برای اولین بار در این دوره تفکر فرضی شکل می گیرد، به این معنا که نوجوانان فرضیه سازی می کنند و در پیش بینی یک موقعیت از احتمال های مختلف بهره می برند.

۷۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یافته های به دست آمده از روش علمی، خصوصی و شخصی نیست، بلکه هر فردی، در صورت رعایت ضوابط علمی، می تواند یافته های دیگران را تکرار کند.

۸۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موفقیت و پیشرفت افراد فقط به دانش تخصصی (مطالب درسی و ...) مربوط نیست، بلکه ویژگی های روانشناختی (امیدآوری، تاب آوری، داشتن انگیزه بالا و...) نیز در موفق شدن یا نشدن افراد تأثیر دارد.

۸۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱ و ۳: کلمه «واژگان» در فارسی جمع است ولی در این گزینه ها مفرد آورده شده است!
گزینه ۲: ضمیر متصل «ها» در «اسلوبها» اضافه آورده شده است!

۸۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «کوتاه» در «مدتی کوتاه ...» اضافه آورده شده است. «تغییرات زیاد» به صورت معرفه ترجمه شده است!
گزینه ۲: در «تغییرات کثیره» کلمه «کثیره» ترجمه نشده است! «لا + مضارع مخاطب» باید به صورت نهی ترجمه شود و معادل فارسی «نباید» برای فعل نهی مخاطب صحیح نیست.
گزینه ۳: «أحدثت: ایجاد شده باشد» ماضی مجهول است و باید مجهول ترجمه شود. «اسم ال دار + موصول خاص» ← «الماسی که»، یعنی همراه «ی» نکره

۸۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «امتلكنا المدرسة الّتی»: مدرسه‌ای که مالک شدیم / «كانت»: قد بدأت بناءها: ساختش را آغاز کرده بود / «الدولة»: دولت / «تعاون المواطنون»: شهروندان همکاری کردند / «فی بنائها»: در ساخت آن / «لها بابان»: دو در دارد / «تدخل من»: از وارد می‌شویم / «الباب الأوّل»: در اول

۸۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «آیا»: هل، أ / «باور می‌کنی»: تُصدّق (مفرد مذکر مخاطب)، تُصدّقین (مفرد مؤنث مخاطب) (رد گزینه‌های «۳ و ۴») (دقت کنید «تصدّق» و «تصدّقین» به معنی «راست می‌گویی» هستند.) / «که ماهیانی را دیده بودم»: أنّی كنت قد رأيت أسماكاً / «می‌افتادند»: كانت تتساقط (كان + مضارع — ماضی استمراری) (رد گزینه‌ی «۲»)

۸۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «وصفت»: وصف کردم، توصیف کردم / «كلّ ملیح»: هر انسان (فرد) بانمکی / «كما»: آن‌طور که، آن‌گونه که / «تُحبّین»: دوست داری / «ترضین»: می‌پسندی / «أخاف»: می‌ترسم / «أن تهجّرينی»: کم ترکم کنی، که مرا ترک کنی (دقت کنید که فعل‌های «تُحبّین»، «ترضین» و «تهجّرينی» همگی مربوط به صیغه «للمخاطبة» (أنت) یعنی مفرد مؤنث مخاطب مضارع هستند.)

۸۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سؤال: مشخص کنید آنچه را که در آن متعدّی نیست، یعنی فعل پاسخ است که لازم آمده و فعول ندارد.
گزینه ۱: فَرَّخَ: خوشحال کرد — متعدّی است. / المستمعین: مفعول
گزینه ۲: أَطْلَعَ: مطلع شدند - إجتمعا: جمع شدند — لازم هستند.
گزینه ۳: قَرَأَ: خواند — متعدّی است. / أشعار: مفعول
گزینه ۴: يُشجّعون: تشویق می‌کردند — متعدّی است. / بعض: مفعول

۸۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سؤال: مشخص کنید آنچه را که فقط بر اسم تفضیل دلالت دارد:
در گزینه ۳، خیر الأفراس به معنی: بهترین اسب‌ها است.
نکته: خیر و شرّ اگر معنای «تر / ترین» بدهند، اسم تفضیل هستند!
(۱) اگر خوبی را بشناسی ...
(۲) پوشش سنجاب پرنده برای او خوب است زیرا مانند چتر می‌باشد.
(۴) خوبی همان اخلاق نیکو است

۸۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
نکته: در مورد ضمیر، خطا را مشخص کنید.
گزینه ۴: ضمیر «ها» در «شیئاً وزنها» به شیء برمی‌گردد، پس باید مذکر باشد! «وزنه» صحیح است!

۸۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سؤال: مشخص کنید آنچه را که در آن متعدّی نیست، یعنی فعل پاسخ است که لازم آمده و فعول ندارد.
گزینه ۱: فَرَّخَ: خوشحال کرد — متعدّی است. / المستمعین: مفعول
گزینه ۲: أَطْلَعَ: مطلع شدند - إجتمعا: جمع شدند — لازم هستند.
گزینه ۳: قَرَأَ: خواند — متعدّی است. / أشعار: مفعول
گزینه ۴: يُشجّعون: تشویق می‌کردند — متعدّی است. / بعض: مفعول

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترجمه متن:

گروهی بر یکی از امیران برای کاری مهم وارد شدند و در بینشان جوانی بود که به هوش و حافظه قوی شناخته می‌شد. جوان خواست سخن گفتن را به نیابت از قومش شروع کند ولی امیر خشمگین شد و به او گفت: آیا بین شما کسی بزرگتر از تو از لحاظ سن وجود ندارد؟ پس جواب با جرأت و اطمینان جواب داد: ای امیر! ارزش انسان به عقل و زبان او است و هر کس خداوند به او عقلی کامل و زبانی گویا بخشید، (روزی داد) پس به او فضیلت بخشیده است. و اگر ارزش انسان به بزرگی سن او بود، قطعاً در این مجلس کسی بود که از تو برای امیر شدن (حاکم) و حکومت سزاوارتر باشد، چون که در اینجا وجود دارد کسی که از تو از لحاظ سن بزرگتر است، در این هنگام امیر ساکت شد و از پاسخ به جوانمردی که از او کم‌سن و سال‌تر بود، ناتوان ماند.

کدام سخن از سخنان جوان نیست؟ آیا بین شما کسی بزرگتر از تو از لحاظ سن نیست؟ (این سخن را امیر گفته بود، نه جوان). ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ارزش انسان به عقل و زبانش است.

گزینه «۳»: خداوند به انسان عقلی کامل و زبانی گویا بخشید. (روزی داد)

گزینه «۴»: اینجا کسی وجود دارد که از تو از نظر سن و سال بزرگتر است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چرا امیر نزد جماعت خشمگین شد؟ به دلیل سخن گفتن جوانمرد به نیابت از قوم خود. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وارد شدن گروهی بر او بدون اجازه

گزینه «۳»: وجود اشخاص بزرگ در مجلس

گزینه «۴»: اینکه او امیر و حاکم بود و سخن گفتن فقط حق او بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اشتباه در مورد متن را مشخص کنید:

«جوان از جواب دادن به امیر ناتوان شد.» طبق متن نادرست است. ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تعدادی از مردم برای انجام امری مهم نزد امیر رفتند.

گزینه «۲»: در مجلس شخصی بزرگ‌تر از امیر از نظر سن بود.

گزینه «۳»: در مجلس نزد امیر شخصی باهوش صحبت کرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «أَحَقَّ» (سزاوارتر): اسم - مفرد - مذکر - اسم تفضیل - معرب/ خبر و مرفوع

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «سَكَّتَ»: فعل ماضی - مفرد مذکر غائب (لِغَائِبٍ) - لازم - ثلاثی مجرد (مصدرش سکوت) - معلوم - مبنی/ فعل و فاعلش «الأمیر» و جمله فعلیه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سؤال: آنچه در آن مفعول مطلق نوعی آمده باشد را مشخص کنید.

گزینه ۱: در این گزینه مفعول مطلق وجود ندارد!

گزینه ۲: در این گزینه مفعول مطلق وجود ندارد! فعل + مصدر همان فعل + صفت یا مضاف‌الیه

گزینه ۳: در این گزینه مفعول مطلق وجود ندارد! فعل + مصدر همان فعل + صفت یا مضاف‌الیه

گزینه ۴: در این گزینه «إنتشرت ... إنتشاراً واسعاً» مفعول مطلق نوعی است! فعل + مصدر همان فعل + صفت یا مضاف‌الیه

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سؤال: مشخص کنید آنچه را که در آن از کلمات منصوب زیاد است:

گزینه ۱ (۵ منصوب): «نا» در یَعْلَمُنَا — مفعول به — «نا» در اُنْنَا — اسم اُنَّ — «نَعِيش» — فعل منصوب شده به وسیله ادات ناصبه اُن — «عِشاً» — مفعول مطلق نوعی — «أَفْضَل» — صفت برای موصوف منصوب — «نَعِيش» — فعل منصوب شده به وسیله ادات ناصبه اُن

گزینه ۲ (۳ منصوب): «صَبْرًا» — مفعول مطلق نوعی — «كَثِيرًا» — صفت برای موصوف منصوب — «يَحْصُل» — فعل منصوب شده به وسیله ادات ناصبه اُن

گزینه ۳ (۲ منصوب): «يَحَاوِل» — فعل منصوب شده به وسیله ادات ناصبه اُن — «مَطْمَئِنَّا» — حال

گزینه ۴ (۲ منصوب): «الْإِنْسَان» — اسم اِنَّ — «ه» در تَضَرَّه — مفعول به

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه غلط: «مَزَارِع»، باید «مُزَارِع» باشد، چون به معنی کشاورز است!

نکته: گزینه ۴ نیز می‌تواند غلط باشد اگر منظور طراح از آخرون «دیگران» باشد!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. صورت سؤال، دو اسم منصوب با علامت «ی» را می‌خواهد؛ یعنی باید دو اسم «مثنی» یا «جمع مذکر

سالم» پیدا کنیم که نقش هر دویشان جزء نقش‌های منصوبی باشد و همچنین هر دو «معرب» هم باشند؛ چون علامت‌های اعرابی (رفع، نصب و جرّ) مخصوص اسم‌های «معرب» است نه «مبنی».

در گزینه ۳، «المجتهدین» صفت «عَمَّال» (اسم اِنَّ و منصوب) است و به تبعیت از آن منصوب است که به عنوان «جمع مذکر سالم» منصوب با علامت «ی» می‌باشد، ضمناً «زَمِيلِي» (که در اصل (زَمِيلَيْن + ضمیر «ی») بوده و حرف «ن» به خاطر مضاف شدن از انتهایش حذف شده) نقش «مفعول» را دارد و در نتیجه منصوب است و به عنوان اسم «مثنی»، منصوب با علامت «ی» می‌باشد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «سَائِحِينَ» (جمع مذکر سالم) مفعول و منصوب به «ی» است، اما «القوانين» جمع مکسر است؛ البته نقش آن هم مضاف‌الیه و مجرور است.

گزینه ۲: «الَّذِينَ» با اینکه مفعول و منصوب است، اما به عنوان اسم موصول مبنی محسوب می‌شود، «المحرومین» (جمع مذکر سالم) مفعول و منصوب به «ی» است.

گزینه ۴: اولاً «تَصَدِّقِينَ» فعل است نه اسم؛ پس «ین» انتهای آن، علامت اعراب نیست، «ثمانین» (عدد عقود و جمع مذکر سالم) اسم «اُنَّ» و منصوب به «ی» است، ضمناً «طالِبِي» (که در اصل «طالِبِينَ» (جمع مذکر سالم) بوده و حرف «ن» به خاطر مضاف شدن از انتهایش حذف شده) نقش مجرور به حرف جرّ «من» را دارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

صورت سؤال: گزینه‌ای را می‌خواهد که برای از بین بردن شک به کار می‌رود. دقت کنید برای برطرف کردن شک و تردید، از تأکید استفاده می‌کنیم. وقتی در سخنان، تأکید (قطعاً، حتماً، بی‌شک و ...) وجود داشته باشد، شک مخاطب برطرف می‌شود. در گزینه‌ی «۴»، «اِنَّ» از حروف مشبّهة بالفعل است که برای تأکید جمله آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌ی «۱»، «اُنَّ: که» برای ایجاد ارتباط بین دو جمله است. در گزینه‌ی «۲»، «لَبِثَ: کاش» برای بیان آرزو است. در گزینه‌ی «۳»، «كَأَنَّ: مثل اینکه، گویی» برای بیان حدس و گمان به کار رفته است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این گزینه، «لا» از نوع نفی جنس است که از لحاظ نفی، شدیدتر از سایر گزینه‌ها است: «نادان، هیچ اندیشه‌ای قبل از سخن گفتن با شهروندان دیگر ندارد»
نکته‌ی مهم درسی: همواره پس از لای نفی جنس، اسمی می‌آید که نه «ال» دارد و نه تنوین و نه مضاف واقع شده است. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: «لا» در «لا أتکبر» از نوع لای نفی مضارع است.
گزینه‌ی «۳»: «لا» در «لا أتفرّق» از نوع لای نفی مضارع است.
گزینه‌ی «۴»: «لا» به معنی «نه»، در جواب کلمه‌ی پرسشی «أ: آیا» آمده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
مورد (الف): به مرحله‌ی شناسایی و کشف آثار باستانی اشاره دارد.
مورد (ب): استخراج و تنظیم اطلاعات را بیان می‌کند.
مورد (ج): مرحله‌ی حفاری آثار باستانی را روایت می‌کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
پادشاهان ساسانی معمولاً برای تصمیم‌گیری در مسائل مهم حکومتی، با موبدان مشورت می‌کردند.
موبدان عهده‌دار مسئولیت‌هایی مانند قضاوت و دادرسی، اداره‌ی آتشکده‌ها، اجرای مراسم و آداب مذهبی و تعلیم آموزه‌های زرتشتی بودند.
در دوران ساسانی‌ها، آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی، به موبدان اختصاص داشت.
توجه: آتشکده‌ی آذرقربغ در فارس، خاص موبدان بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. همه‌ی عبارت‌های داده‌شده درباره‌ی آموزه‌ها و تعلیم زرتشت صحیح هستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه‌ی نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) را انسجام و نظم بخشیدند و آن را تقویت کردند. در نتیجه‌ی این اقدام‌ها، از تعداد حکومت‌های موروثی محلی به طور محسوسی کاسته شد و مناطق مختلف کشور به ویژه نواحی جنوبی، مرکزی و غربی آن، تحت نظارت و سلطه‌ی مستقیم حکومت ساسانی قرار گرفت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.
- از مشهورترین تئکنگاری‌ها می‌توان به عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور اثر ابن عربشاه درباره‌ی تیمور اشاره کرد.
- از مهم‌ترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به تاریخ طبربری تألیف محمدبن جریر طبری اشاره نمود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شاهنامه‌ی دموت مربوط به دوره‌ی ایلخانان است.
بررسی عبارت‌ها:

(الف) شهر هرات در دوره‌ی تیموریان به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد.
(ب) در دوره‌ی ایلخانان و تیموریان از ترکیب آجر و کاشی برای تزئین و زیباسازی بناها استفاده می‌شد.
(ج) «تاریخ جهانگشا»، نوشته‌ی عطاملک جوینی و «جامع‌التواریخ» تألیف خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی از جمله آثار تاریخ‌نگاری دوره‌ی ایلخانان است.
(د) شهر و شهرنشینی در دوره‌ی تیموریان (برخلاف اوایل دوره‌ی ایلخانان) دچار رکود و زوال نشد.

۱۰۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح موارد نادرست:

ج) در دوره سامانیان زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت و چندین اثر علمی و دینی به زبان فارسی تألیف و یا ترجمه شد.

د) نخستین آثار مستقل پزشکی عصر اسلامی به دست استادان مدرسه جندی شاپور نوشته شد که در زمان ساسانیان آغاز به کار کرده بود و همچنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه می داد.

۱۰۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان و سپس لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد، روابط دو طرف به خصومت گرایید.
روابط آل بویه با خلافت عباسی با روابط سایر سلسله های ایرانی با عباسیان تفاوت داشت.

۱۰۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. میرزا محمد ناظم الاسلام کرمانی در کتاب تاریخ بیداری ایرانیان، ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

۱۱۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. میرزافتحعلی خان آخوندزاده، یکی از متفکران دوره ی قاجار، با این که مورخ نبود، تاریخ نویسی سنتی را به شیوه ی علمی نقد کرد.

۱۱۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دولت دکتر مصدق برای مقابله با تهدیدها و تحریم های اقتصادی انگلستان، برنامه ی اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد. رد گزینه ها:

گزینه ی ۱: از اهداف کلی نخست وزیری دکتر مصدق بود.

گزینه ی ۲: از آن جایی که انگلستان بعد از حکم دادگاه لاهه حاضر به پرداخت بدهی های شرکت نفت و خسارت های ناشی از تأخیر نشد، دکتر مصدق اقدام به قطع رابطه ی سیاسی با لندن کرد.

گزینه ی ۳: دکتر مصدق با حضور در مجامع بین الملل از حقانیت مردم ایران دفاع می کرد.

۱۱۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با بمباران اتمی دو شهر هیروشیما و ناگاساکی ژاپن، توسط هواپیماهای آمریکایی، جنگ جهانی دوم پایان یافت.

۱۱۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

موارد «الف» و «د» نادرست هستند.

دستگاه های سنجنده ی نصب شده روی ماهواره ها می توانند بازتاب پدیده های سطح زمین را در طیف های الکترومغناطیس مختلف دریافت کنند.

سنجنده های ماهواره ها قادرند طیف های نامرئی مانند مادون قرمز (فروسرخ)، ماوراءبنفش (فرابنفش)، رادار و امواج ماکروویو را دریافت و ثبت کنند.

سنجنده های ماهواره ای، طیف های مختلف بازتاب شده از سطح زمین را به صورت رقومی دریافت و ثبت می کنند. سپس این داده های رقومی به ایستگاه های زمینی، مانند گیرنده های موجود در سازمان فضایی ایران، ارسال می شود. در مرحله ی بعد، نرم افزارهای رایانه ای پیشرفته، داده های رقومی دریافت شده را تحلیل و به تصاویر مورد نیاز تبدیل می کنند.

۱۱۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. موارد «الف» و «ب» در شیب های بالا اتفاق می افتند، پس می توانند نمایش مدل لغزش باشند. مدل لغزش خطرناک ترین نوع حرکات دامنه ای است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سیاست‌ها و تصمیماتی که حکومت یک کشور در زمینه‌ی اشتغال و توزیع درآمد اتخاذ می‌کند و همچنین نوع برنامه‌ریزی و بودجه‌ای که به نواحی مختلف کشور (شهر، روستا، استان و ...) اختصاص می‌دهد، بر توزیع امکانات و تجهیزات در نواحی مختلف اثر می‌گذارد. در نتیجه، ممکن است توزیع و تجهیزات در نواحی مختلف اثر می‌گذارد. در نتیجه، ممکن است توزیع امکانات مناسب و عادلانه یا به دور از عدالت باشد و چشم‌اندازها و فضاهای جغرافیایی متفاوتی ایجاد شود. در عبارت صورت سؤال نیز، فقیران شهری به علت اختلاف طبقاتی شدید، رعایت نشدن عدالت اجتماعی در توزیع درآمدها و بی‌توجهی حکومت‌ها به حمایت‌های تأمین اجتماعی، پول کافی برای اجاره یا خرید مسکن ندارند. بنابراین، شمار افراد بی‌خانمان (کارت‌ن‌خواب) که در کنار خیابان‌ها یا روی نیمکت پارک‌ها می‌خوابند، رو به افزایش است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در برنامه‌ی آمایش سرزمین بر بهره‌مندی منطقی و خردمندانه از منابع و حفاظت از محیط زیست تأکید و به آن‌ها توجه می‌شود. در عبارت «الف» برای حفاظت از محیط زیست در مقابل کاهش منابع آبی باید محور کشاورزی از زراعت به باغداری تغییر یابد. در عبارت «ب» نواحی شرقی و مرکزی کشور با وجود ذخایر و مواد اولیه‌ی غنی به دلیل بی‌توجهی به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آن رشد صنعتی ندارند. عبارت «ج» به این موضوع اشاره دارد که توسعه باید در همه‌ی بخش‌های اقتصادی به صورت هماهنگ و همه‌جانبه باشد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیابان‌ها از نظر دما به دو گروه تقسیم می‌شوند:

- ۱) بیابان‌های گرم: بیابان استرالیا، بیابان تار، بیابان نامیب، بیابان آتاکاما
 - ۲) بیابان‌های سرد: بیابان گبی، بیابان ترکستان، بیابان تکل‌ماکان، بیابان پاتاگونی
- نکات مهم درسی: به «نقشه‌ی پراکندگی بیابان‌های مهم جهان»، توجه شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت مطرح‌شده در گزینه‌ی «۳» به پدیده‌ی «افزایش جمعیت روستاها و تبدیل روستاها به شهر» اشاره می‌کند که ارتباطی به نمودار داده شده ندارد. همچنین دقت کنید عبارت گزینه‌ی «۴» به پدیده‌ی پخش یا انتشار اشاره دارد که مطابق متن کتاب درسی از نتایج مهاجرت است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:

- الف) باید توجه داشته باشیم که حفاظت و مدیریت و کنترل مرزهای کشور بر عهده‌ی مرزبانان نیروی انتظامی و دفاع از مرزهای زمینی و هوایی و دریایی کشور در برابر تهدیدات خارجی بر عهده‌ی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران است، که در این عبارت، بر عکس ذکر شده است.
- ج) دقت کنید که مرزها در روابط یک کشور با کشورهای همسایه تأثیرگذارند و می‌توانند عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تشریح موارد نادرست:

- ب) در مرحله صدور سرمایه کشورهای که از نظر علم و فناوری صنعتی عقب‌مانده بودند، همچنان به فروش منابع و مواد اولیه و خام و خرید و واردات کالاهای کارخانه‌ای از کشورهای پیشرفته صنعتی ادامه دادند.
- ج) در بین کشورهای صادرکننده مواد خام و منابع انرژی، برخی کشورهای صادرکننده نفت و گاز برای دفاع از منافع خود و جلوگیری از آسیب‌پذیری ناشی از کاهش قیمت نفت در بازار جهانی، با یکدیگر متحد شده و سازمان اوپک را به وجود آورده‌اند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در ایران به شهرهایی که بالای یک میلیون جمعیت داشته باشند، کلان شهر می گویند. بنابراین شهرهای «الف» و «د» کلان شهر هستند، اما شهرهای «ب» و «ج» شهر عادی هستند.

شهر «الف» به دلیل وجود کارخانه های مهم و متعدد، نقش صنعتی دارد.

شهر «ب» به دلیل استقرار وزارت خانه ها، سفارتخانه ها و مراکز بزرگ اداری دارای نقش سیاسی-اداری می باشد.

شهر «ج» به دلیل قرارگیری در کنار دریا، قابلیت پهلوگیری و تخلیه ی بارگیری و نگهداری کالاهای ورودی و خروجی را دارد و نقش بندری دارد.

شهر «د» به دلیل وجود مکان های مقدسی و زیارتی متعدد نقش زیارتگاهی دارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) جمع آوری اطلاعات، مرحله ی سوم یک پژوهش جغرافیایی است. جغرافی دان تلاش می کند اطلاعات لازم را از منابع و روش های مختلف به دست آورد.

ب) پردازش اطلاعات، مرحله ی چهارم یک پژوهش جغرافیایی است. جغرافی دان پس از جمع آوری، استخراج و طبقه بندی اطلاعات مرحله ی پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات را آغاز می کند.

ج) فرضیه سازی، مرحله ی دوم یک پژوهش جغرافیایی است. فرضیه ها نقش راهنما دارند و به فعالیت هایی که قرار است انجام شود جهت می دهند.

د) نتیجه گیری و ارائه ی پیشنهادها، مرحله ی پنجم یک پژوهش جغرافیایی است. در این مرحله پژوهشگر با نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله ی پژوهش را می یابد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$\text{میزان جمعیت مهاجر} \pm (\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}) \times 100 = \frac{\text{رشد مطلق جمعیت}}{\text{کل جمعیت}}$$

$$\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید} \times 100 = \frac{\text{رشد طبیعی جمعیت}}{\text{کل جمعیت}}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دریاچه های ایران به لحاظ زمانی به دو نوع تقسیم می شوند که دریاچه ی چیچست (ارومیه) از نوع دائمی و دریاچه ی مسیله از نوع فصلی می باشد و عمیق ترین نقطه ی دریاچه ی ارومیه در شمال غربی آن است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در استدلال استقرایی با بررسی چند نمونه نتیجه ی حاصله به کل آن جامعه سرایت داده می شود. از استدلال های استقرایی قوی در علوم تجربی استفاده می شود. در این مثال نیز با نمونه برداری بخشی از بافت، نتیجه در مورد کل بافت تعیین شده است. بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی «۱»: سرشماری هایی که انجام می شود با توجه به کل جامعه آماری است و به نوعی استقرای تام است نه ناقص چون تک تک افراد را آن بررسی می شود.

گزینه ی «۲»: در این گزینه یک فرضیه بیان شده که نتیجه ی قطعی ندارد. بررسی فرضیه های علمی نوعی استنتاج بهترین است.

گزینه ی «۴»: این گزینه یک استدلال استقرایی تمثیلی است که از روی یک شباهت ظاهری در دوران جوانی و پیری اشاره به یکسانی توانایی جسمی این دوران ها کرده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۲۷

علامت ج در نتیجه مثبت است، اما در مقدمه‌ی اول منفی است، بنابراین شرط سوم رعایت نشده است.
توضیح نکات درسی:
به طور کلی نتیجه‌ی قیاس شکل سوم همواره جزئی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تداخل قضیه «بعضی الف ب است» می‌شود «هر الف ب است» و تناقض این قضیه «بعضی الف ب نیست» می‌باشد. ۱۲۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بسیاری از مواقع، وجود دو معنا در یک کلمه، مغالطه ایجاد نمی‌کند. زیرا سبک و سیاق عبارت آن قدر روشن است که امکان به اشتباه افتادن وجود ندارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در اشتراک لفظ، حرکت‌گذاری و نوشتن کلمه باید عیناً با معنی دوم یکسان باشد.
(۲) در این حالت ممکن است مغالطه‌ی نگارشی داشته باشیم نه اشتراک لفظ.
(۳) در کتاب درسی مغالطه‌ی اشتراک لفظ به رهن اندیشه تشبیه شده است. این مغالطه یکی از شایع‌ترین انواع خطاهای ذهنی است. خواجه نصیرالدین طوسی در کتاب «اساس الاقتباس»، مغالطه به الفاظ را بیشتر از معانی می‌داند و بیشتر مغالطه‌های لفظی را اشتراک اسم می‌نامد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به کمک تعریف، از تصورهای معلوم به شناخت تصورهای مجهول و به کمک استدلال از تصدیق‌ای معلوم به کشف تصدیق‌های مجهول دست می‌یابیم. ۱۳۰

انتهای هر عبارت که واژه‌ی «چیست» معنا داد، تصور یا تعریف است و ابتدای هر عبارت که واژه‌ی «چرا» معنا داد، تصدیق یا استدلال است.

برخی عبارات نیز با آمدن واژگانی مانند (چون، زیرا، به دلیل این که و...) به روشنی به تصدیق یا استدلال اشاره می‌کنند و برخی عبارات نیز با آمدن عباراتی مانند (یعنی، به معنای آن که و...) به تصور یا تعریف اشاره می‌کنند. بنابراین:

مرگ یعنی پایان زندگی — تعریف

علی به کوهنوردی می‌رود زیرا علاقه‌ی زیادی به ورزش بدون رقابت دارد — استدلال

زهره هر روز دیر بیدار می‌شود زیرا خواهرش ساعت را قطع می‌کند — استدلال

تعریف یکی از بخش‌های منطق است — تعریف

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کیفیت نتیجه در قیاس اقترانی از این قانون پیروی می‌کند: اگر یکی از مقدمات قیاس، سالبه باشد، نتیجه‌ی قیاس نیز سالبه می‌شود. ۱۳۱

کمیت نتیجه در قیاس اقترانی از این قانون پیروی می‌کند: اگر یکی از مقدمات قیاس، جزئی باشد، نتیجه‌ی قیاس نیز جزئی می‌شود.
مقدمه‌ی اول موجهه و مقدمه‌ی دوم موجهه است — نتیجه موجهه می‌شود.

مقدمه‌ی اول جزئی و مقدمه‌ی دوم کلی است — نتیجه جزئی می‌شود. بررسی گزینه‌ها:

(۱) نقیض موجهه‌ی کلیه — سالبه‌ی جزئی

(۲) نقیض موجهه‌ی جزئی — سالبه‌ی کلیه

(۳) نقیض سالبه‌ی کلیه — موجهه‌ی جزئی

(۴) نقیض سالبه‌ی جزئی — موجهه‌ی کلیه

۱۳۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از طریق نتیجه می‌توان مقدمات قیاس را نوشت. مقدمه‌ای که موضوع نتیجه را از آن گرفته‌ایم مقدمه اول و مقدمه‌ای که محمول نتیجه را از آن گرفته‌ایم مقدمه دوم می‌باشد و با توجه به این که سور نتیجه جزئی می‌باشد، لذا مشخص می‌شود که یکی از مقدمه‌ها جزئی بوده، پس مقدمات قیاس به این صورت می‌باشد: بعضی الف - ب - است؛ هر ب + ج - است؛ بعضی الف - ج - است.

۱۳۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. موضوع یا محمول در نتیجه اگر دارای علامت مثبت باشد، در مقدمات نیز بایستی دارای همان علامت مثبت باشد تا اعتبار قیاس صحیح باشد.

۱۳۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱ همه شرایط اعتبار را دارد و در ضمن شکل سوم قیاس می‌باشد. گزینه‌ی ۲: شرط ۳ برقرار نیست چون ب در نتیجه مثبت و در مقدمه منفی است. گزینه‌ی ۳: قانون کیفیت نتیجه رعایت نشده است و ج در نتیجه منفی در مقدمه مثبت است. گزینه‌ی ۴: شرط ۳ برقرار نیست چون ج در نتیجه مثبت و در مقدمه منفی است.

۱۳۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. معرفت فلسفی متکی بر استدلال عقلی است و بدون آن اساساً فلسفه وجود ندارد، یعنی نمی‌توان صرفاً با اتکا بر تجربه یا شهود قلبی یا وحی به معرفت فلسفی رسید. رد سایر گزینه‌ها: گزینه‌های «۱» و «۳»: بدون استدلال عقلی فلسفه وجود ندارد و فلسفه متکی بر استدلال عقلی می‌باشد. گزینه‌ی «۴»: معرفت فلسفی با صرف تجربه و معرفت قلبی حاصل نمی‌شود و نیاز به عقل و استدلال عقلی به عنوان پایه‌ی آن دارد.

۱۳۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیا این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف کند.

۱۳۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منظور هراکلیتوس از این سخن (نمی‌توان در یک رودخانه دو بار شنا کرد). این بود که همه چیز در سیلان و حرکت است و هیچ چیز ثابتی در این جهان وجود ندارد و دگرگونی، قانون زندگی و کائنات است که بر همه چیز فرمان می‌راند و نمی‌توان از آن گریخت.

۱۳۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در سایر گزینه‌ها انسان برای این که بتواند با جدیت به این سؤال‌ها بپردازد و به دنبال پاسخ باشد، در واقع وارد مرتبه دوم تفکر (تفکر فلسفی) یا همان فطرت ثانی شده است.

۱۳۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فیلسوفیا به معنای دوستداری دانایی و مرکب از فیلو (دوستداری) و سوفیا (دانایی) می‌باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «ضرورتاً موجود» نام و صفتی است که برای انتساب خداوند به آن ضروری نیست که موجودی غیرخودش را در نظر بیاوریم. یعنی برای اینکه بتوان گفت خداوند موجودی است که ضرورتاً وجود دارد لازم نیست تا موجود دیگری در نظر گرفته شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «شریف‌ترین موجود» یعنی موجودی که از میان موجودات دیگر، بیشترین شرافت را داشته باشد. بنابراین باید موجودات دیگری باشند که خداوند بخواد شریف‌ترین این مجموعه موجودات باشد. این گزینه به برهان درجات کمال ارسطو ارجاع دارد. گزینه ۳: محرک نامتحرک که اثبات وجود آن نتیجه نهایی برهان حرکت ارسطو است، در واقع مستلزم این است که موجودات متحرکی باشند تا در نتیجه به این برسیم که موجودی باید باشد که این موجودات را حرکت بدهد بدون آن که خودش متحرک باشد و در نتیجه اطلاق این صفت به باری تعالی نیز مستلزم ملاحظه مخلوقات است. گزینه ۴: دمیورژ در واقع به معنی صانع است و بنابراین قطعاً باید مخلوقات را در کنار خداوند فرض کرد تا بشود این صفت را به او اطلاق کرد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دیدگاه فیلسوفان مسیحی و مسلمان درباره‌ی وجود خدا صرفاً مبتنی بر برهان نظم یا علیت یا وجوب و امکان نیست. مثلاً کانت به جای اثبات وجود خدا از طریق نظم یا برهان علیت و یا وجوب و امکان، ضرورت وجود خدا را از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی اثبات کرد. هم‌چنین ملاصدرا از طریق برهان فقر وجودی یا امکان فقری به اثبات وجود خدا پرداخت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. علت همیشه در برابر معلول به کار می‌رود. مثلاً می‌گوییم آتش علت است و حرارت معلول آن است. بنابراین مفهوم علت را درباره‌ی پدیده‌های خارج به کار می‌بریم که از ایجاد و تأثیر و تأثر موجودات بر یک‌دیگر حکایت می‌کند. به عبارت دیگر علت چیزی است که با عث به وجود آمدن چیز دیگری می‌شود. پس علت جنبه‌ی وجودی دارد. اما مفهوم دلایل درباره‌ی مفاهیم ذهنی انسان به کار می‌رود. مثلاً می‌گوییم چه دلیلی دارد که آتش چیزها را می‌سوزاند، یعنی از گوینده‌ای که ادعا کرده آتش حرارت دارد و می‌سوزاند، دلیل می‌خواهیم. به عبارت دیگر، جنبه‌ی معرفتی دارد و همان استدلال است که برای اثبات چیزی به کار می‌رود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قضایایی که رابطه‌ی آن‌ها وجوبی و ضروری است، همواره صادق هستند و بین موضوع و محمولشان یا رابطه‌ی تساوی برقرار است یا عموم و خصوص مطلق، اما قضایایی که رابطه‌ی آن‌ها امتناعی است، همیشه کاذب هستند و بین موضوع و محمولشان رابطه‌ی تباین وجود دارد، اما قضایایی که رابطه‌ی امکانی دارند، بین موضوع و محمولشان یا رابطه‌ی عموم و خصوص من‌وجه یا رابطه‌ی عموم و خصوص مطلق برقرار است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وقتی می‌گوییم «هستی» و «چیستی» دو مفهوم از یک چیزند، به این معنا نیست که آن‌ها دو جزء از یک موجودند که با هم ترکیب یا جمع شده‌اند، آن‌گونه که اکسیژن و هیدروژن دو جزء تشکیل‌دهنده‌ی آب هستند، بلکه از نگاه فلسفی، آب یک موجود واحد است که انسان، دو معنا و دو مفهوم مختلف چیستی (آب) و هستی (وجود داشتن آب) را از همین یک موجود به دست می‌آورد، یعنی در خارج، دو امر جداگانه به نام «آب» و «وجود» نداریم، به عبارت دیگر «آب» و «وجود» دو مفهوم مختلف و متفاوت از یک موجود هستند، بنابراین می‌توان گفت که ما در واقعیت و جهان خارج، نه وجود بدون ماهیت و نه ماهیت بدون وجود داریم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قوانین عقلی در هر زمینه‌ای علیت و درک قانون علیت صادق است و این مورد در زمانی که کشف پدیده‌های فرامادی نیز می‌خواهیم انجام بدهیم صادق است. بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: هر نوع دریافت شهودی اشتباه است زیرا وحی فقط مختص پیامبران است. گزینه ۲: درک اثر پدیده‌های درونی مانند دلهره و ... نیاز به اندام‌های حسی مثل چشم و گوش دارد که انحصار بر رفتار شناخت شهودی نیست. گزینه ۴: یافته‌های بنیادی عقل را نمی‌توان با تجزیه و تحلیل یافته‌های حسی به دست آورد.

الف) نادرست است. میزان بودجه‌ی فرد برابر با ۵۰ هزار تومان است.

هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده‌ی مقدار کالای A و B است که فرد می‌تواند بخرد.

در نقطه‌ی الف می‌توانیم ۲ واحد کالای A و ۶ واحد از کالای B را خریداری کنیم، و با توجه به اینکه قیمت هر واحد کالای A ، ۱۰,۰۰۰ تومان و قیمت هر واحد کالای B ، ۵,۰۰۰ تومان است، خواهیم داشت:

$$\text{بودجه‌ی فرد} = (2 \times 10,000) + (6 \times 5,000) = 20,000 + 30,000$$

$$= 50,000 \text{ تومان} = 50 \text{ هزار تومان}$$

ب) درست است.

ج) نادرست است. در نقطه‌ی ب می‌توانیم ۳ واحد از کالای A و ۴ واحد از کالای B را خریداری کنیم.

د) نادرست است. در نقطه‌ی الف می‌توانیم ۲ واحد کالای A و ۶ واحد از کالای B را خریداری کنیم.

ه) درست است.

و) نادرست است.

با توجه به اینکه: ۱- میزان بودجه‌ی فرد برابر با ۵۰ هزار تومان است و ۲- قیمت هر واحد کالای A ، ۱۰,۰۰۰ تومان است، خواهیم داشت:

$$\text{میزان بودجه‌ی فرد} = \frac{\text{قیمت هر واحد کالای } A}{\text{حداکثر کالای } A \text{ خریداری شده}}$$

$$\Rightarrow \text{عدد } 5 = \frac{50,000}{10,000} = \text{حداکثر کالای } A \text{ خریداری شده}$$

اگر فرد تمام پول خود را به خرید کالای A اختصاص دهد می‌تواند ۵ واحد از این کالا را خریداری کند.

ی) نادرست است.

با توجه به اینکه: ۱- میزان بودجه‌ی فرد برابر با ۵۰ هزار تومان است و ۲- قیمت هر واحد کالای B ، ۵,۰۰۰ تومان است، خواهیم داشت:

$$\text{میزان بودجه‌ی فرد} = \frac{\text{قیمت هر واحد کالای } B}{\text{حداکثر کالای } B \text{ خریداری شده}}$$

$$\Rightarrow 10 = \frac{50,000}{5,000} = \text{حداکثر کالای } B \text{ خریداری شده}$$

اگر فرد تمامی بودجه‌ی خود را به خرید کالای B اختصاص دهد، حداکثر می‌تواند ۱۰ واحد از این کالا را خریداری کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا درآمد سالانه را محاسبه می‌کنیم و سپس تمام هزینه‌ها را به صورت سالانه محاسبه کرده و مجموع آنها را به دست می‌آوریم:

$$\text{تومان } 6,250,000,000 = 250,000 \times 25,000 = \text{درآمد}$$

$$\text{تومان } 240,000,000 = 12 \times 20,000,000 = (\text{هزینه فرصت}) : \text{حقوق ماهانه کارفرما}$$

$$\text{تومان } 720,000,000 = 12 \times 10 \times 6,000,000 = \text{حقوق سالانه}$$

$$\text{تومان } 2,160,000,000 = 12 \times \frac{25}{100} \times 720,000,000 = \text{آب و برق و ...}$$

$$\text{تومان } 920,000,000 = 12 \times \frac{1}{12} \times 920,000,000 = \text{مواد اولیه}$$

$$\text{تومان } 4,960,000,000 = 240,000,000 + 920,000,000 + 2,160,000,000 + 720,000,000 = \text{مجموع هزینه‌ها}$$

$$(\text{هزینه فرصت} + \text{هزینه‌های مستقیم}) - \text{درآمد} = \text{سود واقعی}$$

$$\Rightarrow \text{تومان } 1,290,000,000 = 4,960,000,000 - 6,250,000,000$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول اعمال می‌کند، سیاست‌های پولی است. سیاست‌های پولی معمولاً به دو شکل انجام می‌شود:

۱- کاهش نقدینگی در گردش

۲- افزایش نقدینگی در گردش

سیاست اول به سیاست پولی انقباضی مشهور است و سیاست دوم را سیاست پولی انبساطی می‌گویند. زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به کار می‌گیرد. در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.

یکی از روش‌هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش به کار می‌گیرند، سیاست بازار باز (فروش یا خرید اوراق مشارکت) است. در این روش بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به‌طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد یا با خرید اوراق مشارکت، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- کسب و کارهای شخصی مثل بنگاه‌ها، مغازه‌ها و ... فقط یک‌بار مالیات بر درآمد می‌دهند.

- مالیات بر مصرف با هدف کاهش رفتار نامطلوب گرفته می‌شود و می‌تواند میزان استفاده از بنزین و ماشین‌آلات را کاهش دهد.

- برای حمایت از صنایع داخلی (جلوگیری از ورود کالاهای خارجی)، تعرفه‌های گمرکی اعمال می‌شود.

- مالیات بر خدمات شهرداری مثل ساخت بزرگراه، از نوع «عوارض شهرداری و خدماتی» است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

- هر چند تجارت خارجی و تمرکز بر مزیت‌های مطلق یا نسبی دارای مزایای فراوانی است، اما باید در نظر داشته باشیم که این فعالیت گروهی، به قدرت و استقلال اقتصادی کشور، آسیبی نزند.

- وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه‌ی انرژی (مانند: نفت، انرژی هسته‌ای و انرژی‌های نو)، صنایع نظامی و دفاعی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه‌ی رقیب یا دشمن و نهایتاً ضعف و وابستگی یک کشور شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم

$$\text{میلیون تومان } ۸۵ = ۷۰ + \left(\frac{1}{۸} \times ۱۲۰\right) = \text{مالیات مستقیم}$$

ب) مهم‌ترین نوع مالیات: مالیات بر درآمد

$$\text{میلیون تومان } ۱۵ = \frac{1}{۸} \times ۱۲۰ = \text{مالیات بر درآمد}$$

ج) مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی = مالیات بر ارث

$$\text{میلیون تومان } ۱۴ = \frac{1}{۵} \times ۷۰ = \text{مالیات بر ارث}$$

میلیون تومان $۱۵۰ = ۵۰۰ \times \frac{۰}{۳۰} =$ سود سالیانه‌ی سپرده‌ی سرمایه‌گذاری در بانک

میلیون تومان $۱۳۲ = ۱۱ \times ۱۲ =$ سود سالیانه‌ی فروشگاه اینترنتی

میلیون تومان $۱۴۰ =$ سود سالیانه‌ی راه‌اندازی یک کارگاه

میلیون تومان $۱۶۶ = ۵۰۰ \div ۳ =$ سود سالیانه‌ی یک مجموعه

انتخاب فرد گزینه‌ای است که بیشترین سود را برای او داشته باشد (تأسیس مجموعه با سود سالیانه‌ی حدوداً ۱۶۶ میلیون تومان).

هزینه‌ی فرصت ارزش بهترین گزینه‌ی بعدی است که خود از آن صرف‌نظر کرده است. بنابراین سپرده‌گذاری در بانک با سود

سالیانه‌ی ۱۵۰ میلیون تومان بهترین گزینه‌ی بعدی است که فرد از آن صرف‌نظر کرده است و هزینه‌ی فرصت انتخابش محسوب می‌شود.

الف) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان‌دهنده‌ی مقدار کالای A و B است که فرد می‌تواند خریداری کند. به عنوان مثال در نقطه‌ی «الف» می‌توان ۴ واحد کالای B و ۲ واحد کالای A خرید، در نتیجه خواهیم داشت:

$$\text{د دلار } ۱,۳۰۰,۰۰۰ = ۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۰۴۰,۰۰۰ = (۲ \times ۱۳۰,۰۰۰) + (۴ \times ۲۶۰,۰۰۰) = \text{درآمد فرد}$$

ب) با توجه به نمودار، اگر فرد تمام بودجه‌ی خود را به خرید کالای B اختصاص دهد، می‌تواند ۵ واحد از این کالا را خریداری کند.

پ) در نقطه‌ی «الف» می‌توان ۴ واحد کالای B و ۲ واحد کالای A خرید و در نقطه‌ی «ب» می‌توان ۳ واحد کالای B و ۴ واحد از کالای A را خریداری کرد.

در نتیجه حرکت از نقطه‌ی «ب» به نقطه‌ی «الف» به معنای:

صرف‌نظر کردن از خرید ۲ واحد کالای A برای به‌دست آوردن ۱ واحد کالای B بیشتر است.

یا

هزینه‌ی فرصت به‌دست آوردن ۱ واحد کالای B بیشتر برابر است با صرف‌نظر کردن از خرید ۲ واحد کالای A است.

نکته: کالاهای دست دوم و ارزش تولید افراد مقیم خارج در تولید ناخالصی داخلی لحاظ نمی‌شود.

ابتدا قسمت ب و سپس الف را مشخص می‌کنیم.

$$\text{ب) GDP} = ۸۰۰۰ + ۱۳۵۰ + \left(\frac{۱}{۲} \times ۸۰۰۰\right) + \left(\frac{۴}{۵} \times ۳۵۰۰\right) = ۱۶,۱۵۰ \text{ دلار میلیارد}$$

$$\text{الف) هزار دلار } ۳۲۳ = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سرانه (الف)}}{\text{جمعیت}} = \frac{\text{GPD}}{۵۰ \text{ میلیون نفر}} = \frac{۱۶,۱۵۰ \text{ دلار میلیارد}}{۵۰}$$

الف) منظور از خرید مقایسه‌ای، فرایند بررسی قیمت‌ها و ویژگی‌های محصولات مشابه قبل از تصمیم‌گیری برای خرید است.

ج) اسراف مفهومی عام‌تر از اتلاف است.

مرحله اول: مشکل و مسئله خودتان را دقیق مشخص کنید. دقیقاً به چه چیزی نیاز دارید؟ بررسی کنید که آیا آنچه می‌خواهید نیاز است یا خواسته و از چه راه‌هایی می‌شود آن را برطرف کرد. آیا اصلاً راهی غیر از خرید کردن هم دارد؟

مرحله دوم: مشخص کنید که به چه میزان قرار است هزینه کنید.

مرحله سوم: مشخص کنید که چه گزینه‌هایی در سطح پولی که شما می‌خواهید هزینه کنید، وجود دارد (برای این کار می‌توانید از وبسایت‌ها و فروشگاه‌های اینترنتی استفاده کنید). موارد را در لیستی یادداشت کنید.

مرحله چهارم: آن ویژگی‌هایی از کالای هدف را که بیشتر برایتان مهم است مشخص کنید. (در سه دسته: ویژگی‌هایی که می‌خواهید حتماً در کالای هدف باشد، آنهایی که اگر باشد بهتر است و در نهایت آنهایی که اصلاً نمی‌خواهید باشد).

مرحله پنجم: با استفاده از جدولی که در قسمت خرید مقایسه‌ای مشخص شده است، گزینه‌ها را بررسی کنید.

مرحله ششم: انتخاب کنید و بخرید.

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

$\Rightarrow$ جمعیت ۱۵ سال و بالاتر - جمعیت کل = جمعیت زیر ۱۵ سال

نفر $۲۳,۴۰۰,۰۰۰ = ۵۵,۲۰۰,۰۰۰ - ۷۸,۶۰۰,۰۰۰$

نفر $۳۲,۳۵۰,۰۰۰ = ۴,۹۵۰,۰۰۰ + ۲۷,۴۰۰,۰۰۰ =$ جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال

جمعیت غیرفعال $\Rightarrow$ جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

نفر $۲۲,۸۵۰,۰۰۰ = ۳۲,۳۵۰,۰۰۰ - ۵۵,۲۰۰,۰۰۰ =$ جمعیت فعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر =

درصد $۱۵/۳ \approx \frac{۴,۹۵۰,۰۰۰}{۳۲,۳۵۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰ =$ نرخ بیکاری

= قیمت کالا با احتساب مالیات بر ارزش افزوده در مرحله ی اول

(نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ قیمت کالا در مرحله ی اول) + قیمت کالا در مرحله ی اول

$$= 1500 + \left(1500 \times \frac{5}{100}\right) = 1500 + 75 = 1575 \text{ تومان}$$

ب) برای محاسبه ی مالیات بر ارزش افزوده ی خالص جمع آوری شده توسط فروشنده در هر مرحله، نخست باید میزان مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده توسط فروشنده در آن مرحله و مرحله ی قبل را محاسبه کرده و سپس این دو مقدار را از هم کم کنیم، در نتیجه خواهیم داشت:

= مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله ی اول

$$= 1500 \times \frac{5}{100} = 75 \text{ تومان}$$

= مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله ی دوم

$$= 2200 \times \frac{5}{100} = 110 \text{ تومان}$$

= مالیات بر ارزش افزوده ی خالص جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله ی دوم

= مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله ی دوم

$$\text{تومان } 35 = 110 - 75 = \text{مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله ی اول}$$

(ج)

= مجموع مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده در تمام مراحل تولید

مالیات بر ارزش افزوده ی جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله ی آخر

$$= 3500 \times \frac{5}{100} = 175 \text{ تومان}$$

مالیات بر ارزش افزوده‌ی جمع‌آوری شده توسط فروشنده در هر مرحله
نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ قیمت کالا در آن مرحله =

در مرحله‌ی اول داریم:

$$۷,۵۴۰ = \text{قیمت کالا در مرحله‌ی اول} \times \frac{۲۰}{۱۰۰} \Rightarrow \text{قیمت کالا در مرحله‌ی اول} = \frac{۷,۵۴۰ \times ۱۰۰}{۲۰} = ۳۷,۷۰۰$$

در مرحله‌ی دوم داریم:

$$۹,۰۰۰ = \text{قیمت کالا در مرحله‌ی دوم} \times \frac{۲۰}{۱۰۰} \Rightarrow \text{قیمت کالا در مرحله‌ی دوم} = \frac{۹,۰۰۰ \times ۱۰۰}{۲۰} = ۴۵,۰۰۰$$

(ب)

مالیات بر ارزش افزوده‌ی جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله‌ی سوم

$$= \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{قیمت کالا در مرحله‌ی سوم} = ۶۲,۰۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۱۲,۴۰۰$$

(ج) برای محاسبه‌ی مالیات بر ارزش افزوده‌ی خالص جمع‌آوری شده در هر مرحله، می‌توانید ابتدا میزان ارزش افزوده در آن مرحله را محاسبه و سپس میزان آن را در نرخ مالیات ضرب کنید، میزان ارزش افزوده در هر مرحله نیز از فرمول زیر محاسبه می‌شود:

ارزش محصول در مرحله‌ی قبل - ارزش محصول در آن مرحله = میزان ارزش افزوده در هر مرحله

نکته: در فرمول بالا ارزش محصول بدون احتساب میزان مالیات بر ارزش افزوده است.

برای مرحله‌ی اول داریم:

$$۳۷,۷۰۰ = \text{ارزش محصول در مرحله‌ی اول} = \text{میزان ارزش افزوده در مرحله‌ی اول}$$

= مالیات بر ارزش افزوده‌ی خالص جمع‌آوری شده در مرحله‌ی اول

$$۷,۵۴۰ = \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{میزان ارزش افزوده در مرحله‌ی اول} = ۳۷,۷۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰}$$

برای مرحله‌ی دوم داریم:

ارزش محصول در مرحله‌ی اول - ارزش محصول در مرحله‌ی دوم = میزان ارزش افزوده در مرحله‌ی دوم

$$= ۴۵,۰۰۰ - ۳۷,۷۰۰ = ۷,۳۰۰$$

= مالیات بر ارزش افزوده‌ی خالص جمع‌آوری شده در مرحله‌ی دوم

$$۱,۴۶۰ = \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{میزان ارزش افزوده در مرحله‌ی دوم} = ۷,۳۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰}$$

$$۱۵\% = ۱۲\% + ۳\% = \text{تعداد سهام دوست خانم لطفی (الف)}$$

$$\text{تومان} = ۲,۶۲۵,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰} = ۱۷,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۵}{۱۰۰} = \text{ارزش سهام}$$

$$\text{تومان} = ۲۷,۶۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۰۰} = ۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۰۰} = \text{میزان سود دریافتی (ب)}$$

(ج) دولت برای شرکت‌ها قوانینی دارد تا به سرمایه‌گذاران این اطمینان را بدهد و کمک کند تا فریب نخورند. عمل به چنین قوانینی زمان‌بر و پرهزینه است و به مشاوره‌های حقوقی نیاز دارد.

